



**ASKV**

steunpunt vluchtelingen

**Veranderen  
door doen**

[www.askv.nl](http://www.askv.nl)

# ASR

# steunpunt vl

## Inhoudsopgave

|                                               |           |
|-----------------------------------------------|-----------|
| <b>Van het bestuur</b>                        | <b>5</b>  |
| <b>Missie, visie en strategie</b>             | <b>7</b>  |
| <b>Wat gebeurde er in 2019 om ons heen?</b>   | <b>8</b>  |
| <b>Activiteitenverslag 2019</b>               | <b>11</b> |
| Juridische en Maatschappelijke Hulpverlening  | 11        |
| Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden      | 17        |
| Project Activiteiten Ongedocumenteerden (PAO) | 21        |
| Project Staatloosheid                         | 27        |
| Politieke activiteiten en campagnes           | 28        |
| <b>Organisatie en financieel overzicht</b>    | <b>29</b> |
| Organisatie                                   | 29        |
| Bestuur                                       | 29        |
| Winst- en verliesrekening 2019                | 30        |
| <b>Colofon</b>                                | <b>32</b> |





Feestelijke opening van de nieuwe MOO-activeringsruimte

## Van het bestuur

Tijdens het schrijven van dit jaarverslag bevinden we ons midden in de coronacrisis, die een grote impact op ons werk heeft. Om de zorg voor onze cliënten voort te kunnen zetten, draait ons Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden (MOO) door op minimale bezetting. De medewerkers van het Project Activiteiten en Onderwijs (PAO) zijn vrijwel direct aan het begin van de intelligente lockdown overgestapt op het online aanbieden van de cursussen en praktijkleertrajecten. Daarnaast biedt het PAO een aantal extra activiteiten aan ongedocumenteerden in Amsterdam om hun situatie ietwat te verlichten. De mensen van Hulpverlening spannen zich in om cliënten zoveel mogelijk te blijven helpen, door hen online ondersteuning te bieden en te zorgen voor hen die in de HV-huizen wonen.

De crisis drukt extra zwaar op ons nieuwe project MOO-Intensief, dat in het voorjaar van 2020 is geopend. Dit project zijn we in 2019 gestart, omdat het MOO al lange tijd een groeiend aantal aanmeldingen krijgt van ongedocumenteerden met zware psychiatrische en somatische klachten. Op een ruime locatie vangen we 20 ongedocumenteerden met een zware psychiatrische of somatische diagnose op en bieden we hen 24-uurszorg. Hoewel de coronacrisis een flinke belemmering vormt, hebben we alles op alles gezet om de eerste cliënten te kunnen plaatsen. Voor deze mensen was betere begeleiding dringend nodig.

Verder heeft het ASKV/Steunpunt Vluchtelingen (vanaf hier kortweg ASKV) haar positie als belangrijke partner in de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) in het afgelopen jaar verder verstevigd. Aan deze pilot doen 5 steden mee (Amsterdam, Utrecht, Eindhoven, Groningen en Rotterdam). Ons gezamenlijke doel is een bestendige oplossing te vinden voor ongedocumenteerden die soms al jarenlang in Nederland zijn.

Als bestuurder ben ik trots op wat we met onze organisatie voor elkaar krijgen. Vooral omdat we weten dat onze medewerkers, zoals vrijwel alle Nederlanders, grote veranderingen in hun per-

soonlijke leven voor de kiezen kregen. Medewerkers met kinderen hadden opeens een extra taak als thuisonderwijzer. Sommige medewerkers zijn ook mantelzorger en kregen er nóg een zorgtaak bij. Medewerkers met zogenoemd onderliggend lijden moesten vergaande voorzorgsmaatregelen nemen. We hebben nauwlettend in de gaten gehouden hoe we voor zowel medewerkers als cliënten een veilige werkomgeving kunnen creëren.

Hiermee laat ASKV zien dat wij ook in crisistijd voor paraat staan voor onze missie: het realiseren van goede zorg voor ongedocumenteerden in Amsterdam. Zowel voor cliënten die in de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) geplaatst zijn, als voor diegenen die geen vaste woonplek hebben en op noodopvang zijn aangewezen.

Behalve deze specifieke zorg voor ongedocumenteerden, zijn we ook zeer actief geweest op politiek vlak, om oplossingen te vinden voor mensen die hier soms jarenlang zijn. Met alle partijen om tafel én tegelijkertijd de problemen gericht aanpakken, dat is het ASKV ten voeten uit. Een club om trots op te zijn!

**Frank van Haren**, voorzitter van het bestuur



# Visie

Ieder mens heeft dezelfde basisrechten, zoals onderdak, middelen voor levensonderhoud en gezondheidszorg.

Bovendien heeft iedereen het recht op zelfbeschikking en de mogelijkheid om talenten en vaardigheden te ontplooien.

Het ASKV wil een volwaardig bestaan voor alle vluchtelingen in Nederland, ook als zij (nog) niet over een verblijfsvergunning beschikken.

## Missie, visie en strategie

### Missie en strategie

Alle activiteiten van het ASKV staan in dienst van onze missie:

- De stichting heeft ten doel om zonder winstoogmerk vluchtelingen – ongeacht het land van herkomst of de reden van uitwijking – op te vangen en te begeleiden en hun belangen, al dan niet in rechte, te vertegenwoordigen.
- De stichting heeft ten doel om zonder winstoogmerk aan het Nederlands publiek voorlichting te verschaffen over de vluchtelingenproblematiek.

**‘Veranderen door doen’** is hierbij ons motto: door pragmatisch problemen aan te pakken laten we zien dat het anders kan. Het ASKV ondersteunt (met name) uitgeprocedeerde asielzoekers in Nederland op sociaal, materieel en juridisch gebied. Naast juridische en maatschappelijke hulpverlening en huisvesting werken we aan een structurele verbetering van hun positie door campagnes, onderzoek, lobby en acties.

### Uitgangspunten

Naast onze kerntaak – het bieden van juridische en maatschappelijke hulpverlening – hebben we in de loop van de jaren verschillende activiteiten ontwikkeld om de impact en effectiviteit van ons werk te versterken. Daarbij werken we altijd vanuit de dagelijkse werkelijkheid van ongedocumenteerden in Amsterdam: alle activiteiten worden ontwikkeld vanuit wat we in de praktijk leren over de noden van onze cliënten. Hierbij werken we altijd nauw samen met partners die daarvoor relevant zijn, zoals (medische) hulpverleners, gemeenten, overheidsinstellingen, advocaten, opleidingsinstituten en andere maatschappelijke organisaties.



ASKV neemt deel aan de jaarlijkse anti-racisedemonstratie in Amsterdam

# Wat gebeurde er in 2019 om ons heen?

**Het ASKV werkt in een spanningsveld tussen politiek, maatschappij en een kwetsbare doelgroep die te weinig wordt gehoord. Dit spanningsveld is continu in beweging en kan in korte tijd grote impact hebben op het werk dat wij doen en hoe wij ons werk doen. Ontwikkelingen volgen wij dan ook op de voet en waar mogelijk proberen wij hierop invloed uit te oefenen.**

## Pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV)

De LVV-pilot is op 1 juli 2019 van start gegaan. Het ASKV neemt hieraan graag deel, omdat we op deze manier bestendige oplossingen kunnen realiseren voor ongedocumenteerden. Samen met IND, DT&V, de vreemdelingenpolitie, organisaties voor opvang, toekomstoriëntatie en terugkeer, juridisch perspectief, gemeente en regiegroep bespreekt ASKV ongedocumenteerden die in de LVV zijn ondergebracht. Voor Amsterdam gaat het hierbij om 360 mensen die ofwel zijn afgewezen in een eerdere procedure ofwel mensen die nog een asielaanvraag moeten doen. Daarnaast streeft Amsterdam ernaar om ook 140 zogenoemde Dublinclaimanten op te vangen. Dit zijn mensen die in een Schengenland zijn binnengekomen en daarna zijn doorgereisd naar andere landen, bijvoorbeeld naar Nederland. Als Nederland oordeelt dat een ander land verantwoordelijk is, moet de overdracht binnen 6 maanden plaatsvinden, of, als ze onderduiken, binnen 18 maanden. Daarna wordt Nederland verantwoordelijk.

## Wat is de LVV?

Met de LVV beoogt het Rijk een structuur te bieden waarin een bestendige oplossing wordt gevonden voor uitgeprocedeerde asielzoekers. Dit kan zijn een verblijfsvergunning, terugkeer naar het land van herkomst of doormigratie. Dat gebeurt door intensieve begeleiding en case-management, waarin NGO's, gemeenten en landelijke diensten samenwerken. De LVV is op 1 juli 2019 in Amsterdam van start gegaan. In totaal doen 5 steden mee aan deze landelijke pilot. Elke gemeente heeft eigen zogenoemde ontwikkelvragen. Voor Amsterdam is dit onder andere

Er is behoorlijk wat veranderd in Amsterdam sinds de start van de LVV. Voorheen zaten er mensen in de Bed-Bad-Brood (BBB) opvang die niet bekend waren bij de organisaties. In de LVV is er meer duidelijkheid over wie er wordt opgevangen en wat het perspectief is. Er is meer samenwerking tussen de verschillende organisaties, zoals tussen woonbegeleiding en casemanagers. Er is 24-uurs opvang, die al eerder begonnen is in aanloop naar LVV. Er zijn meer financiële middelen beschikbaar voor de organisaties, waardoor zij meer cliënten kunnen helpen.

Bij de totstandkoming van de LVV-pilot is ook afgesproken dat gemeenten die niet tot de LVV-pilot behoren hun BBB moeten uitfasen. Om de mensen die in deze BBB's verblijven op te kunnen vangen, zou het aantal LVV-gemeenten uitgebreid worden. Dit is echter nog steeds niet gebeurd, terwijl een aantal gemeenten de BBB's wel aan het sluiten zijn. Dit leidt tot meer

het Medisch Opvangpunt Ongedocumenteerden (MOO) van het ASKV en activering. Amsterdam heeft daarnaast als enige stad ook nog een Dublinpilot. Het ASKV speelt een belangrijke rol in de Amsterdamse LVV. Niet alleen verzorgt zij, samen met andere organisaties, een groot deel van de maatschappelijke en juridische hulpverlening, het aanbieden en gezamenlijk organiseren van dagbesteding en opvang. Het ASKV maakt ook, samen met VluchtelingenWerk en HVO-Querido, deel uit van de regiegroep die zorgdraagt voor de uitvoering van de LVV in Amsterdam.

mensen op straat, die vaak naar Amsterdam trekken. ASKV heeft hierover herhaaldelijk aan de bel getrokken in landelijke overleggen met politici en ambtenaren.

Een ander persistent probleem is dat in 2019 de discretionaire bevoegdheid is afgeschaft en de procedure voor buiten schuld is nog moeilijker geworden om succesvol te doorlopen. Hierdoor claimen IND en DT&V minder ruimte te hebben dan bij de aanvang van de pilot. Dit leidt ertoe dat er tijdens de overleggen minder casuïstiek wordt opgelost dan ASKV aannam bij de start van de pilot. Dit is voor ons een essentieel probleem. De basis van de LVV is de bereidheid van alle deelnemende organisaties om de wil en de mogelijkheid te hebben om gezamenlijk oplossingen aan te dragen. Ook dit is een punt dat we vaak samen met de organisaties uit de andere LVV-steden onder de aandacht brengen van de lokale en landelijke politiek.



## Vorbereiding voor 24-uurs opvang MOO-Intensief

Voor het ASKV zelf was een van de grootste ontwikkelingen de start van MOO-Intensief. Bij het MOO zagen we al langer mensen met een toenemende mate van complexiteit. We hebben herhaaldelijk gezien dat een meer intensieve vorm van opvang noodzakelijk is. We hebben in 2019 een grote aanvraag ingediend die gehonoreerd is en zijn aan de slag gegaan om in 2020 een opvang van 20 plekken te realiseren waarin we 24-uurs zorg kunnen bieden aan mensen met een zware psychiatrische en/of somatische indicatie.

## Strategisch plan

Eind 2018 zijn we aan de slag gegaan met ons strategisch plan, dat Chris Keulemans voor ons heeft geschreven in 2018. Gebaseerd op gesprekken met 49 mensen bracht hij belangrijke trends voor het ASKV in kaart en heeft hij aangegeven hoe het ASKV hier het best op zou kunnen inspelen. Tijdens het beleidsweekend in januari 2020 zijn alle doelstellingen en plannen van het strategisch plan doorgelopen, waarbij we concludeerden dat we nog steeds op koers liggen met de plannen die we een jaar eerder maakten: het ASKV is gegroeid in personeel en financiële middelen, waardoor we nog meer mensen kunnen helpen. Met het Project Activiteiten Ongedocumenteerden (PAO) hebben we nieuwe stappen gezet, zoals het openen van een PAO-ambassade waar we samen met ongedocumenteerden werkgroepen programmeren. Het project Staatloosheid heeft succesvol campagne gevoerd om de zichtbaarheid van de positie van staatlozen in Nederland te vergroten. We hebben daarnaast contacten met lokale en landelijke politici aangehaald en samen met het LOS en organisaties uit de andere LVV-steden trekken we gezamenlijk op naar relevante beleidsmakers op het gebied van de LVV. Door het strategisch plan hebben we een duidelijke koers uitgezet die we de komende jaren ook vast gaan houden.





## Activiteitenverslag 2019

Ook in 2019 hebben we weer veel kunnen bereiken voor onze cliënten. Voor de 527 cliënten die de Hulpverlening had in 2019 hebben we voor 166 een einde kunnen maken aan de illegaliteit, zo'n 31 procent. Hierbij gaat het dus zowel om mensen die terug in de opvang zijn, als om mensen die een verblijfsvergunning hebben gekregen. Voor het M00 zijn de cijfers als volgt: zij had 83 cliënten, waarvan 10 cliënten een verblijfsvergunning hebben gekregen. 6 cliënten hadden recht op rijksopvang. Het M00 heeft 3 personen begeleid bij terugkeer naar land van herkomst. Dat is in totaal 23 procent. Dit zijn dus mensen die een verblijfsvergunning hebben, terug zijn in de rijksopvang of zijn teruggekeerd. In totaal heeft het ASKV dus voor 30% van haar cliënten de illegaliteit weten te beëindigen.

## Juridische en Maatschappelijke Hulpverlening

### Werkwijze

Het ASKV streeft ernaar om ongedocumenteerde vluchtelingen te begeleiden – vanaf het eerste contact tot aan een duurzame oplossing. Cliënten vinden het ASKV via het gemeentelijk Vreemdelingenloket, via andere hulporganisaties in de stad, via advocaten of simpelweg na een tip van een vriend of bekende.

Tijdens een intakegesprek achterhalen we de hulpvraag. Is er sprake van juridische problematiek, (geestelijke) gezondheidsperikelen, dakloosheid, maatschappelijke isolatie of uitzichtloosheid? Vaak betreft het een combinatie van factoren. Ons maatschappelijk team stelt een hulpverleningsplan op, dat zoveel mogelijk naar een concreet doel toewerkt. Hierbij hanteren we het 8-fasenmodel van Movisie, waarmee cliënten individueel begeleid worden naar grotere zelfstandigheid. Op de verschillende leefgebieden helpen we cliënten bij sociale, psychische en praktische problematiek. Per leefgebied stellen we individuele doelen op om de krachten van de cliënt te ver-

sterken en uiteindelijk de zelfstandigheid en onafhankelijkheid te vergroten. Een sociaal netwerk is daarbij van groot belang. Wij ondersteunen onze cliënten met het opbouwen en zoveel mogelijk uitbreiden hiervan.

Mensen zonder verblijfsvergunning hebben recht op alle medische zorg die een dokter nodig acht. Hiervoor neemt het maatschappelijk team contact op met huisartsen, GGZ (Equator Foundation) en apothekers. Voor zorg die niet wordt vergoed, doet het maatschappelijk team een beroep op professionals in ons friendly network van tandartsen en fysiotherapeuten. Als er sprake is van ernstige psychische klachten dragen we de cliënt over aan ons Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden.

Tegelijkertijd doen we een uitgebreide dossieranalyse en gaat het juridisch traject van start. Medewerkers zoeken via ons advocatensprek uur een advocaat met de juiste expertise, on-



derzoeken de meest kansrijke benadering en helpen de cliënt met het zoeken naar ondersteunend bewijsmateriaal. Dit is intensief en tijdrovend werk, maar de resultaten zijn ernaar. Daarnaast vervult het ASKV een grote rol als doorverwijzende instantie. Zo brengen we mensen bijvoorbeeld in contact met een (nieuwe) advocaat, dragen we hen over naar Recht in Zicht als er vermoeden is van mensenhandel, of verwijzen we hen naar hulpverleners in andere steden.

Dit hele traject moet uitmonden in een oplossing, hier in Nederland of in het land van herkomst. Een positief resultaat kan een vergunning zijn, vrijwillige terugkeer, of hernieuwd recht

op rijksopvang vanwege een kansrijke procedure. In alle gevallen komt een einde aan onzekerheid en illegaliteit. Dit lukt vaak, maar niet altijd.

Sommige cliënten maken bij de huidige wetgeving simpelweg geen kans op een legaal verblijf. Het ASKV praat hier open en eerlijk over. Via een cursus toekomstoriëntering helpen we hen om een bewuste keus over hun toekomst te maken, juist wanneer een verblijfsvergunning niet tot de mogelijkheden behoort. Desgewenst verwijzen we cliënten door naar een organisatie gespecialiseerd in vrijwillige terugkeer.



## Resultaten Hulpverlening

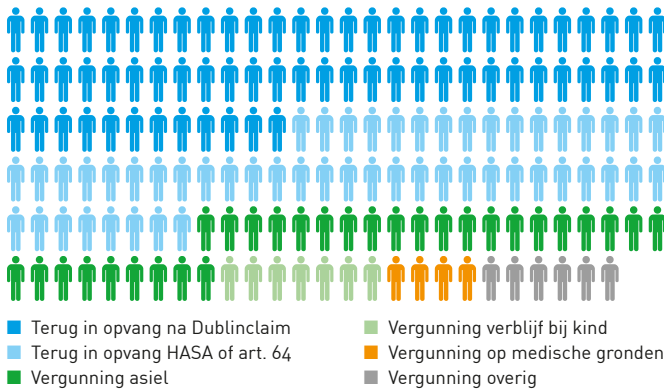
### Aanmeldingen

Op het inloopsprek uur ontvangt de hulpverlening van het ASKV een paar keer per week mensen wiens eerste verzoek om in Nederland te mogen blijven is afgewezen. In de periode tussen 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019 klopten **208** mensen bij ons aan. Dit is lager dan in 2018, voornamelijk doordat we een intake-stop hebben gehad van een paar maanden. Door het hoge aantal intakes in 2018 moesten mensen te lang wachten voor een gesprek en kwam de kwaliteit van de begeleiding in gevaar. We verwezen via een inloopsprek uur mensen nog wel naar medische hulp, dagbesteding of andere organisaties.

In totaal kwamen de nieuwe aanmeldingen in 2019 uit **38** verschillende landen. Oost- en West-Afrika vormen samen met het Midden-Oosten de belangrijkste herkomstregio's van onze cliënten. Het aantal mensen dat uiteindelijk cliënt is geworden is **102**. Daarbij komen **425** mensen die al eerder cliënt waren bij het ASKV en in 2019 opnieuw geholpen werden. Het totaal aantal cliënten tussen 1 januari en 1 december 2019 was **527**, iets hoger dan in 2018. We denken dat dit met de huidige bezetting het maximaal haalbare aantal cliënten is. Voor deze groep zijn wij een juridisch en/of maatschappelijk hulpverleningstraject gestart.

### Maatschappelijke resultaten

Tot 31 december 2019 zijn voor deze groep al meer dan **408** maatschappelijke en/of juridische resultaten geboekt. Zo zijn meer dan **126** mensen begeleid naar zorg in de vorm van huisartsen, tandartsen, fysiotherapeuten, verloskunde, verslavingszorg of ziekenhuiszorg. Daarnaast zijn **41** cliënten verwezen naar specialistische GGZ-diensten voor behandeling van onder andere trauma en depressie. Een andere belangrijke taak van het ASKV is de verwijzing naar verloskunde, verslavingszorg, ouder- en kindteams of ondersteuning in andere gemeenten wanneer er sprake is van regiobinding.



### Juridische resultaten

In 2019 mochten **120** mensen terug naar een AZC als gevolg van een kansrijk herhaald asielverzoek, een medische procedure, of omdat ze terug in de Rijksopvang mogen tijdens of na de Dublin-periode. **68** hiervan waren Dublinclaimanten die na 18 maanden een asielverzoek in Nederland mochten indienen. Vaak waren dit Eritreeërs die na Libië en de reis over de zee in Italië aankwamen als eerst Europees land. In Italië kwamen zij vaak op straat terecht, waarna zij verder reisden.

**29** cliënten verkregen een asielvergunning. Daarnaast heeft een deel van de cliënten een reguliere vergunning verkregen: **7** cliënten voor verblijf bij kind, **4** cliënten kregen een medische verblijfsvergunning, **1** voor verblijf bij partner, **1** kreeg een buiten schuld vergunning, **1** een vergunning i.v.m. het kinderpardon, **1** cliënt migreerde door naar een ander land, **1** vergunning i.v.m. mensenhandel en **1** vergunning i.v.m. 8 EVRM (gezinsleven). In totaal is de illegaliteit beëindigd voor **166** cliënten.

Voor **30** cliënten moesten de juridische hulpverleners op basis van het begeleidingstraject concluderen dat er geen perspectief op een verblijfsvergunning bestond. Dit wordt altijd helder naar de cliënt gecommuniceerd, om een eerlijk beeld over de toekomst te schetsen en het 'stapelen' van hopeloze procedures te voorkomen.

# Christopher

Na afwijzing van zijn asielvraag in 2012 vroeg Christopher uit Soedan onze hulp. De IND was er na een taalanalyse van overtuigd dat hij uit Ghana kwam en niet uit Soedan. Christopher was geschokt: hij is toch gewoon in Soedan geboren en opgegroeid?

Na enkele mislukte pogingen kreeg Christopher in 2016 eindelijk een nationaliteitsverklaring van de ambassade van Zuid-Soedan. Toch was dit nog niet genoeg om zijn nationaliteit aan te tonen: er stond geen foto of geboortedatum op de verklaring. Ons verzoek om een paspoort of ander identiteitsdocument wees de ambassade af. Ondanks het gebrek aan perspectief voor een asielvergunning, heeft Christopher de verklaring wel afgegeven bij de IND.

De ontwikkelingen stonden intussen niet stil. Omdat Christopher al lange tijd in de Amsterdamse BBB verbleef, werd zijn casus behandeld tijdens de Veldtafel: een overleg met verschillende partijen in Amsterdam, waaronder de IND. De vraag wat zijn toekomstperspectief is, kwam naar boven. Christopher stond onder medische behandeling en bij gebrek aan nationaliteitsdocumenten was er geen zicht op een verblijfsvergunning. In het overleg stelde het IND dat de situatie in Zuid-Soedan zodanig was verslechterd dat Christopher een grote kans maakt als hij nogmaals asiel zou vragen. Ook bleek de IND Christophers Zuid-Soedanese nationaliteit te hebben aangenomen op basis van de verklaring van de Soedanese autoriteiten.

ASKV vond een advocaat die Christopher wilde bijstaan en wist op korte termijn een interview met de IND te regelen. Hij was niet zenuwachtig; naar eigen zeggen lag zijn lot in Gods handen en was hij ervan overtuigd dat deze kans niet zomaar op zijn pad was gekomen. Tijdens het gehoor bij de IND op Schiphol wist Christopher goed duidelijk te maken waar hij vandaan kwam en waarom hij bij terugkeer gevaar zou lopen. Enkele weken later kwam het goede nieuws: na 16 jaar in Nederland kreeg Christopher eindelijk een vergunning! Voor ASKV een bevestiging dat overleg met meerdere partijen tot een succesvol einde kan leiden.

## Opvang

De hulpverlening van het ASKV had in 2019, net als in voorgaande jaren, **26** woonplekken voor cliënten. Tussen 1 januari 2019 en 31 december 2019 ving we **49** verschillende cliënten op, waarvan **41** volwassenen. In 2019 woonden **7** moeders met in totaal **8** kinderen in onze huizen.

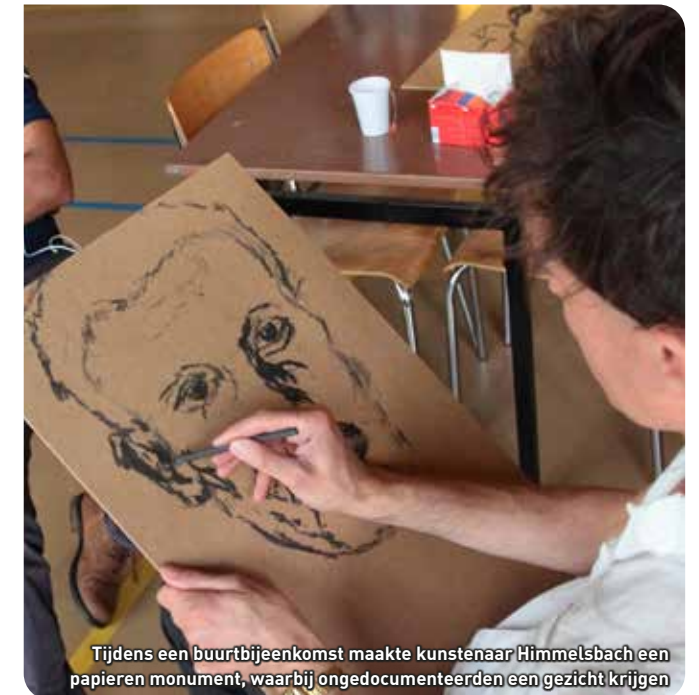
De cliënten die in de opvang van het ASKV verblijven, zijn vanwege uiteenlopende redenen kwetsbaar. Het gaat bijvoorbeeld om zwangere vrouwen, gezinnen met kinderen, jongeren, vluchtelingen met een LHBT-achtergrond, of chronisch zieken. De personen die wij in 2019 in onze huizen opvingen, zijn grotendeels kwetsbare personen met een Dublinclaim. Zij komen niet in aanmerking voor gemeentelijke opvang of leefgeld. Een stabiele leefomgeving is echter essentieel om te kunnen werken aan perspectief. In eerste instantie is de opvang er om tot rust te komen en vervolgens kan gewerkt worden aan een duurzame oplossing. De opvang is van tijdelijke aard: we streven naar een periode van maximaal een halfjaar, want de behoefte is groot en het aantal plekken beperkt. Toch wordt deze periode vaak overschreden, omdat de situatie van veel cliënten zo schrijnend en complex is.

Naast de **41** cliënten in de opvang ontvingen **5** cliënten die elders opvang hadden leefgeld. In totaal ontvingen dus **46** cliënten leefgeld. Alle mensen die in onze opvang wonen krijgen leefgeld en, in enkele schrijnende situaties, hebben we ook leefgeld kunnen geven aan mensen die wij juridische en maatschappelijke hulpverlening bieden, maar die elders onderdak hebben.

## Sociale activiteiten

Ook in 2019 organiseerde het ASKV weer sociale activiteiten voor verschillende groepen cliënten. Zo zijn we met de LHBT+ cliënten gaan bowlen en is onder andere een lunch georganiseerd. Daarnaast hebben moeders met kinderen gezamenlijk een bezoek aan Nemo gebracht en worden middagen georganiseerd waar samen geknutseld wordt. Het doel is om ook komend jaar op regelmatige basis activiteiten voor deze groepen te organiseren.

De hulpverlening is in 2019 begonnen met het oprichten van cliëntenraden. In eerste instantie is dit opgezet vanuit de opvanghuizen en het doel is om dit komend jaar verder uit te breiden onder cliënten die elders opvang hebben.



Tijdens een buurtbijeenkomst maakte kunstenaar Himmelsbach een papieren monument, waarbij ongedocumenteerden een gezicht krijgen



## Aruni

Aruni was 29 jaar toen ze uit Sri Lanka vluchtte na een langdurige gevangenschap in een Tamil detentiekamp. In die periode werd Aruni gemarteld en verkracht. Daarvoor had ze als kind al veel oorlogsgeweld meegemaakt. Na aankomst in Nederland vond Aruni het moeilijk om te praten over wat haar was overkomen. Haar asielaanvraag werd afgewezen, omdat de IND het verhaal ongeloofwaardig vond. Daarop werd de opvang van Aruni door het COA beëindigd.

In maart 2018 werd Aruni bij het MOO geplaatst. Het ging in eerste instantie heel slecht met haar. Ze was heel erg somber en angstig, en sliep nauwelijks. Ook durfde ze niet naar buiten te gaan en praatte ze vrijwel niet. Het MOO zorgde ervoor dat Aruni in traumabehandeling kwam bij een GGZ-instelling. Langzaamaan groeide het vertrouwen van Aruni en ging het beter met haar.

Na dossieranalyse kwam het MOO tot de conclusie dat het asielrelaas van Aruni wel aannemelijk was en dat zij risico zou lopen bij terugkeer naar het land van herkomst: meer onderzoek naar de asielachtergrond was noodzakelijk. Ter voorbereiding van een herhaald asielverzoek heeft het MOO samen met de advocaat van Aruni contact gezocht met een gerenommeerde Sri Lanka-expert in Canada. Betrokken deskundige is naar Nederland gekomen en heeft meerdere dagen met Aruni gesproken. Op basis van eigen onderzoek in Sri Lanka en de verklaringen van Aruni kwam hij tot de conclusie dat haar relaas geloofwaardig is. Door hem is een uitgebreid rapport opgesteld dat de basis heeft gevormd voor het door Aruni ingediende herhaalde asielverzoek.

## Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden

### Achtergrond

Asielzoekers met psychische problemen lopen een vergroot risico dat hun asielaanvraag onterecht wordt afgewezen als zij niet coherent en consistent hebben kunnen verklaren over hun vluchtredenen. Het komt vaak voor dat iemand hiertoe niet in staat is vanwege psychische problematiek. Bij het ASKV kloppen regelmatig ongedocumenteerden met ernstige psychische problemen aan, die zonder medische zorg op straat staan. Zonder noodzakelijke voorzieningen en intensieve begeleiding kan deze doelgroep een gevaar vormen voor zichzelf of haar omgeving. Bij ongedocumenteerden met ernstige psychische problematiek blijkt vaak sprake te zijn van een negatieve vicieuze cirkel: zonder verblijfsvergunning is er geen recht op opvang, zonder opvang is er geen toegang tot passende medische zorg, zonder medische zorg geen kans op het creëren van een toekomstperspectief.



### Werkwijze

In 2011 startte het ASKV daarom het Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden (MOO) met als uitgangspunt dat psychisch zieke mensen niet op straat kunnen leven. Inmiddels biedt het MOO plaats aan **60** mensen. Door de medische en juridische situatie integraal te verbeteren, draagt het MOO bij aan het creëren van een realistisch toekomstperspectief voor deze kwetsbare patiëntengroep. Vanuit een stabiele onderdak-situatie kan aan een passend toekomsttraject gewerkt worden: legaal verblijf in Nederland of terugkeer naar het land van herkomst.

In de afgelopen 9 jaar heeft het MOO laten zien dat met goede opvang en begeleiding daadwerkelijk verbeteringen te realiseren zijn voor deze specifieke doelgroep die nergens anders heen kan. Het MOO begon als pilot, maar is inmiddels doorge-groeid tot een structurele voorziening waar zowel de doelgroep als de samenwerkingspartners op kunnen rekenen.

### Structurele opvang

In de eerste acht jaar van het bestaan van het MOO werd de opvang gerealiseerd in renovatiepanden, waardoor huisvesting nooit voor langere tijd gegarandeerd was. In 2019 is het MOO, dankzij de gemeente Amsterdam en woningcorporatie Stadgenoot, in staat gesteld om reguliere panden te huren. Eind 2019 zijn alle bewoners verhuisd naar deze definitieve woningen.

Voor de jaren 2018–2020 ontvangt het MOO, naast de bijdragen van een aantal gemeenten en het Ministerie van J&V, financiering van het Europese fonds AMIF. In 2019 werkte het MOO samen met diverse Nederlandse gemeenten.

## Resultaten MOO

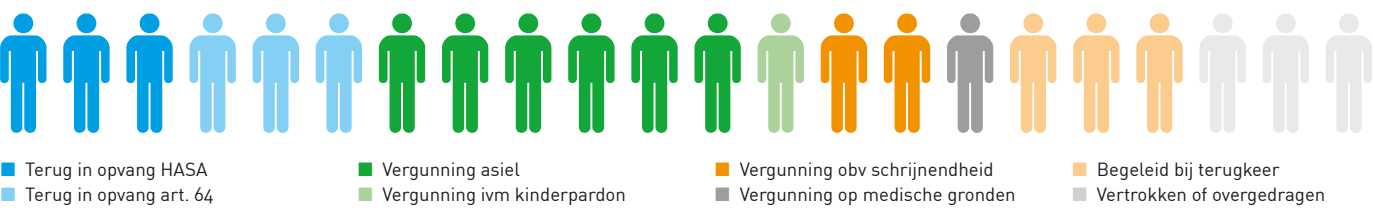
### Aanmeldingen en herkomst

In 2019 bood het MOO huisvesting en begeleiding aan **83** ongedocumenteerden. In die periode ontving het MOO **28** nieuwe cliënten (18 mannen, 8 vrouwen en 2 kinderen) en zijn **19** trajecten definitief afgerond. De herkomstlanden van de nieuwe cliënten zijn zeer divers, al blijft West-Afrika net als in voorgaande jaren oververtegenwoordigd. In 2019 hebben we voor **15** cliënten een passende GGZ-behandeling opgestart. Voor **2** cliënten geldt dat ze door het MOO zijn doorverwezen en opgenomen in een GGZ-instelling. Van **4** cliënten is de behandeling afgerond en **1** cliënt is doorverwezen naar passende zorg vanwege chronische gezondheidsproblematiek.

### Hulpverleningsresultaten

Naast psychosociale begeleiding en stabilisatie beoogt het MOO ook het doorbreken van illegaliteit, en streeft naar een duurzame juridische oplossing. In 2019 hebben **10** cliënten van het MOO een verblijfsvergunning gekregen: **6** op asielgronden, **1** op grond van het kinderpardon, **2** op grond van schrijnendheid en **1** op medische gronden.

Daarnaast hebben **6** cliënten recht op rijksopvang gekregen vanwege het inzetten van een kansrijke juridische procedure: **3** cliënten zijn terug in de opvang vanwege een toegekende artikel 64 en **3** cliënten zijn terug in de opvang vanwege het indienen van een kansrijke HASA. Het MOO heeft in 2019 **3** personen begeleid bij terugkeer naar hun land van herkomst (Armenië en Ghana). Tevens zijn **2** cliënten warm overgedragen aan gespecialiseerde terugkeerorganisaties en is **1** cliënt met onbekende bestemming vertrokken.



## Samenwerking

Het MOO heeft de afgelopen jaren gesignaleerd dat er een steeds groter wordende groep ongedocumenteerden bestaat voor wie geldt dat zij een lange geschiedenis in GGZ en justitie hebben. Voor hen is het perspectief op legaal verblijf klein. Dit zijn cliënten die met enige regelmaat voor langere tijd klinisch moeten worden opgenomen; vaak is er sprake van een lange behandelgeschiedenis zonder dat deze tot zichtbare resultaten heeft geleid. Het MOO constateert dat deze groep steeds weer 'rondgepompt' wordt en zet zich in om binnen de LVV-samenwerking een oplossing te vinden.

### Landelijk Medisch Overleg Ongedocumenteerden (LM00)

De gemeente Amsterdam heeft het MOO gevraagd om in het kader van de LVV-ontwikkeling te fungeren als pilot. Concreet houdt dit in dat onderzocht wordt in hoeverre de specifieke opvang en begeleiding zoals geboden door het MOO bijdraagt aan een duurzame oplossing voor ernstig zieke ongedocumenteerden. Het MOO hanteert een eigen methodiek en houdt de voortgang van de verschillende individuele trajecten nauwkeurig bij in de database.

Tevens is het afgelopen jaar een begin gemaakt met de ontwikkeling van een landelijk medisch casuïstiekoverleg. Samen met de LVV-gemeenten, Veldzicht en het Ministerie van J&V brengen we in kaart hoe we de specifieke expertise van de verschillende partners kunnen inzetten om een duurzame oplossing te vinden. Maatwerk op individueel niveau staat daarbij centraal. Ook is dit overleg bedoeld om doorverwijzing en samenwerking zo effectief mogelijk te laten verlopen.



Cliënt in het Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden (MOO)

### COPPA

Het MOO is trekker en voorzitter van het Casuïstiekoverleg Ongedocumenteerden met Psychische Problemen Amsterdam (COPPA). In het COPPA werkt MOO samen met DT&V, IND, GGD, MOH en de gemeente Amsterdam. Per cliënt stellen we een helder en realistisch plan op, gericht op een gezamenlijke aanpak. Equator Foundation heeft zich tijdelijk teruggetrokken uit dit overleg en bezint zich op haar toekomstige rol. Nog steeds is een van de belangrijkste knelpunten voor cliënten die terugkeer willen overwegen dat zij eerst zekerheid willen over de beschikbaarheid en toegankelijkheid van zorg, behandeling en medicijnen, voor zij afspraken durven te maken over terugkeer. Het MOO blijft de samenwerking zoeken om hiervoor een oplossing te vinden; dat is helaas niet zo eenvoudig.

### Knelpunten terugkeer

Het MOO heeft de afgelopen jaren een terugkeerpilot uitgevoerd waarin de volgende vragen centraal stonden: *Waar kan ik wonen? Waar kan ik van leven? Hoe kom ik aan de noodzakelijke medicijnen en behandeling?* Om antwoorden op deze vragen te kunnen formuleren heeft het MOO samengewerkt met organisatie Bridge to Better. De verwachting was dat heldere antwoorden de keuze om terug te keren reëler maakt. Het MOO heeft getracht hierin een actieve rol te vervullen door de verschillende individuele zaken intensief te begeleiden. Helaas is Bridge to Better in 2019 failliet gegaan. Hierdoor was het MOO genoodzaakt de pilot te beëindigen en de terugkeertrajecten op andere manieren vorm te gaan geven. Sinds medio 2019 werkt het MOO samen met een nieuwe terugkeerpartner: Met Opgeven Hoofd (MOH), een project van VluchtelingenWerk Nederland. Voor de ernstig zieke doelgroep van het MOO blijft het organiseren van terugkeer lastig. Kennis over behandel mogelijkheden in landen van herkomst is onvoldoende aanwezig en concrete informatie over toegang tot medicatie en behandeling is nauwelijks te verkrijgen.



### Zwaarte problematiek

Ook in 2019 is er sprake van zeer ernstige psychiatrische problematiek bij de meeste cliënten van het MOO. Dat blijkt onder meer uit gestelde diagnoses en de hoeveelheid voorgeschreven medicatie. Daarnaast is er sprake van meer en ernstiger gedragsproblematiek, waardoor vaker dan voorgaande jaren interventies van medewerkers nodig zijn. De groep die na afronding van de traumabehandeling nog kampt met ernstige chronische klachten wordt groter. Er is steeds meer behoefte aan mantelzorg en het FACT-team (chronische zorg GGZ) krijgt steeds meer cliënten van het MOO in zorg.



Client in het Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden (MOO)

### MOO-Intensief

Vanwege genoemde toegenomen complexiteit van de problematiek heeft het MOO geconcludeerd dat een intensievere vorm van opvang noodzakelijk is geworden. In nauwe samenwerking met het Ministerie van J&V en de gemeenten Utrecht en Amsterdam heeft het MOO daarom een aanvraag ingediend bij de Europese subsidieregeling Asiel, Migratie en Integratiefonds (AMIF) voor 20 opvangplekken. Deze plekken zijn bestemd voor mensen met een zware psychiatrische en/of somatische indicatie en die daarom 24-uurs verzorging nodig hebben.

Met deze vorm van opvang hopen we een rol te kunnen spelen in een gesloten landelijke zorg- en opvangketen: LVV-gemeenten, MOO-basis, MOO-intensief, CTP Veldzicht en INLIA. MOO-intensief zal zich gaan richten op ongedocumenteerden die – anders dan bij MOO-basis – niet in staat zijn zelfstandig te functioneren.

In 2019 kwam de financiering rond en heeft het MOO, met dank aan de gemeente Amsterdam, een locatie gevonden in Amsterdam-Noord.

### Activering

Cliënten hebben baat bij structuur en een normaal dag- en nachtritme om zo tot rust te komen en beter te worden. Om dit mogelijk te maken probeert het MOO haar cliënten te activeren door middel van dagbesteding.

Gezien de moeizame aansluiting bij het huidige aanbod van reguliere activering in Amsterdam, is het MOO in april 2019 een eigen activeringsproject gestart. Cliënten krijgen in groepsverband op maat gemaakte modules aangeboden om de zelfredzaamheid te bevorderen. Deze modules zijn gericht op zelfzorg, psycho-educatie, sociale vaardigheden en toekomst/terugkeeroriëntatie.

## Project Activiteiten Ongedocumenteerden (PAO)

### Achtergrond

Onderwijs is een basisrecht en ieder mens zou hiertoe toegang moeten hebben. Afgewezen asielzoekers en andere geïlegaliseerde migranten worden echter uitgesloten van sociaaleconomische rechten en vaak niet toegelaten tot het reguliere onderwijsstelsel. Daardoor kunnen zij niet legaal in hun eigen onderhoud voorzien en zich niet verder ontwikkelen of bekwaamen. Hun leven staat daadwerkelijk stil en zo verliezen deze mensen kostbare jaren – vaak precies in de leeftijdsfase waarin zij hun leven zouden moeten opbouwen.

### Werkwijze

Eind 2015 is het ASKV gestart met het Project Activiteiten Ongedocumenteerden (PAO). De doelgroep krijgt praktijkleertrajecten en cursussen aangeboden zodat zij aan hun toekomstperspectief kunnen werken. Praktijkleertrajecten bestaan o.a. uit fietsreparatie, kleding maken, meubelmaken, kappersvaardigheden en ICT webdesign. Cursussen bestaan o.a. uit ondernemerschap, basisrechten en toekomstoriëntatie.

Ook bieden we sinds 2019 een cursus vloggen aan (6 weken) als ICT specialisatietraject en is de hardloopcursus een jaarlijks terugkerend fenomeen geworden tijdens de zomermaanden. Tevens heeft de cursus moestuinieren in 2019 voor de tweede keer plaatsgevonden en boden we deelnemers twee keer (mei en juni 2019) een make-upcursus bij het ASKV kantoor en één keer (december 2019) op de locatie van de kapperscursus.

Het PAO bestaat inmiddels vier jaar en onderscheidt zich door een structureel aanbod van praktijkleertrajecten en aansluitende cursussen te koppelen aan ervaren docenten, landelijke lobby en onderzoek, juridische en maatschappelijke begeleiding. Iedere cliënt of deelnemer die zich meldt bij het ASKV, of het PAO specifiek, krijgt een traject op maat aangeboden.

In mei 2019 diende het PAO een subsidieaanvraag bij de gemeente Amsterdam in als onderdeel van LVV-pilot. Deze werd toegekend voor een periode van anderhalf jaar (juli 2019 – december 2020). PAO kon daardoor nieuwe activiteiten ontwikkelen en nog meer mensen laten deelnemen aan cursussen en praktijkleertrajecten.



Deelnemers van het traject kledingmaken tonen hun zelfgemaakte stukken aan hun begeleider

# Angela

Voordat zij bij PAO terecht kwam, verbleef Angela uit Nigeria al jaren in Nederland. In het najaar van 2018 besloot zij via PAO een ondernemerschapscursus te volgen, met het idee om iets met haar kookkunsten te doen. Ondernemerschap trok haar minder aan dan gehoopt, en na afloop besloot ze zich in te schrijven voor de naai-cursus. Daar was ze een graag geziene gast: ze volgde trouw de lessen en fleurde iedereen op met haar vrolijke en innemende persoonlijkheid. Dat ze ondertussen bezig was met een juridisch traject, wisten maar weinig mensen. In het najaar van 2019 verraste ze iedereen met het nieuws dat ze een verblijfsvergunning had gekregen. Angela gaf aan dat de cursussen haar erg goed hadden gedaan tijdens de zenuwlopende procedure. Tot op de dag van vandaag is Angela betrokken als kok van de cursussen én als ambassadeur bij de onlangs opgerichte PAO-ambassade.

# Nour

De Eritrese Nour kwam in maart 2019 bij ons in beeld, toen ze zich aanmeldde voor de kapperscursus. Nour zou pas na de zomer kunnen starten, maar wilde in de tussentijd graag actief blijven. Zo gezegd, zo gedaan. Nog voordat ze aan de kapperscursus begon, had de leergierige Nour al een toekomstoriëntatiecursus, ondernemerschapscursus en make-upcursus achter de rug. Tijdens deze cursussen kwam Nour tot de conclusie dat ze graag in de ouderenzorg zou willen werken. We verwezen haar door naar Stichting Tweede Kans. Terwijl ze ondertussen haar Nederlands verbetert, werkt ze daar vol hoop aan haar droom om als verpleger aan de slag te gaan in een ouderentehuis.

## Resultaten

In 2019 zijn **337** deelnemers gestart met een cursus of (praktijk)leertraject en hebben **263** deelnemers een cursus of traject afgerond. Van deze deelnemers is circa 2/3 (**68%**) cliënt bij ASKV of MOO, of via ASKV doorverwezen. Een kleine **30** deelnemers zaten nog in een lopend traject tijdens de jaarwisseling en ook de buddykoppels tellen wel mee als gestarte deelnemers, maar niet als afgeronde deelnemers omdat het een doorlopend traject is.

Naast de eigen cursussen en trajecten heeft PAO in 2019 zo'n **37** mensen doorverwezen naar externe cursussen en opleidingen. **17** deelnemers zijn doorverwezen naar een cursus of activiteit op externe locatie, waaronder Nederlandse en Engelse taal en computercursussen bij Boost en conversatieles, computerles en een duurzaamheidsdiner bij Ru Pare.

**20** deelnemers zijn doorverwezen naar externe opleidingen: Stichting 2e kans (Amsterdam), the Foundation Academy (Amsterdam), Fontys Hogeschool (Nijmegen) en het Wurth-wile programma in Wageningen.



Deelnemers en docent praktijkleertraject moestuinieren

### Overzicht cursussen

1-1-2019 t/m 31-12-2019



**Basisrechten**  
3 trajecten  
13 deelnemers



**Toekomstoriëntatie**  
3 trajecten  
23 deelnemers



**PSO (individueel)**  
1 traject  
8 deelnemers



**Sportcursus**  
1 traject  
12 deelnemers



**Ondernemerschap**  
(business boost camp)  
2 trajecten  
23 deelnemers



**EHBO**  
2 trajecten  
20 deelnemers



**Buddy's**  
doorlopend traject  
18 deelnemers



**PSO**  
2 trajecten  
15 deelnemers

### Overzicht praktijkleertrajecten

1-1-2019 t/m 31-12-2019



**Lassen**  
1 traject  
4 deelnemers



**Vloggen**  
4 trajecten  
29 deelnemers



**Meubelmaken**  
2 trajecten  
14 deelnemers



**Moestuiniëren**  
1 traject  
7 deelnemers



**Kappers-  
vaardigheden**  
5 trajecten  
45 deelnemers



**Webdesign &  
programmeren**  
3 trajecten  
23 deelnemers



**Kledingmaken**  
(niveau 1&2)  
4 trajecten  
35 deelnemers



**Fietsenmaken**  
5 trajecten  
50 deelnemers



**Make-up/visagie**  
3 workshops  
22 deelnemers



## Duldung-rapport

Met het zogenoemde 'Duldung'-beleid biedt Duitsland mogelijkheden aan ongedocumenteerde mensen voor maatschappelijke participatie, zoals vrijwilligerswerk en het volgen van onderwijs. In opdracht van LOS en PAO-ASKV heeft het Verwey-Jonker Instituut hiervan de effecten onderzocht. In april werd het rapport gepubliceerd. Eind 2019 besprak het PAO samen met werkgroep Aan de Slag de lessen uit het Duldung-rapport met het ministerie J&V in het kader van de LVV-pilot.

## Recht op onderwijs

In april organiseerde het PAO-ASKV namens de werkgroep Aan de Slag een expertmeeting over het recht op onderwijs met professor beroepsonderwijs Renée van Schoonhoven, die naar aanleiding hiervan een artikel publiceerde in het tijdschrift School en Wet. Zij geeft aan dat ongedocumenteerde jongeren (die ouder zijn dan 18) wel kunnen worden ingeschreven voor het beroepsonderwijs en het hoger onderwijs, alleen niet via het rijksbekostigde aanbod. In het mbo en het hoger onderwijs is er vaak een niet-bekostigd aanbod, in de vorm van contractonderwijs. Via deze route kunnen ongedocumenteerde jongeren alsnog deelnemen aan de meeste mbo-en hbo-opleidingen.



Deelnemers praktijkleertraject fietsmaken



Opening van de Ambassade van PAO

## Pilot Buurtinitiatieven

In 2019 is PAO gestart met een pilot buurtinitiatieven. Onderzoek onder PAO-deelnemers leerde ons dat er meer behoefte is aan (laagdrempelige) activiteiten en contacten in de eigen buurt en eigen inbreng van de deelnemers. Naar aanleiding hiervan organiseerde het PAO samen met een projectgroep van PAO-deelnemers in juni een evenement in buurthuis Ru Pare (Amsterdam Nieuw-West) voor buurtbewoners, PAO-deelnemers en ongedocumenteerde bewoners van de opvang in de Derkinderenstraat. Er werd gekookt, gegeten, gepraat, gedanst. Ook was er een band en een mobiele kapsalon aanwezig en werden illustraties gemaakt door kunstenaar Himmelsbach.

Verder willen we deelnemers meer de kans geven eigen projecten op te zetten en actiever te worden in de buurten rondom opvangplekken. Vanuit de LVV-subsidie is in oktober 2019 een projectmedewerker aangenomen om dit project verder op te zetten. Diezelfde maand verhuisde PAO naar een nieuwe locatie in Zeeburg. Hier is de 'PAO Ambassade' opgericht: een laagdrempelige activiteitenruimte voor mensen (gedocumenteerd en ongedocumenteerd) uit de buurt. Van hieruit kunnen ongedocumenteerden activiteiten organiseren en waar nodig ondersteuning vragen van het PAO-team.

De Ambassade is volledig opgezet door en voor ongedocumenteerde mensen; wanneer zij actief en betrokken zijn bij de Ambassade worden zij PAO-ambassadeur. Ambassadeurs

hebben de locatie samen met team-PAO vormgegeven, geschilderd, gepromoot en een kook-team opgezet. Ook hebben zij een voorlopig programma samengesteld voor 2020, met het uitgangspunt om daar ook buurtbewoners en PAO-deelnemers bij te betrekken.

Om te zorgen dat de ondernemerscursus en de cursus Plan your Future breder gedragen en van betere 'nazorg' voorzien worden, sluiten we aan bij bestaande initiatieven. Zo kunnen mensen vanuit de cursus Plan your Future doormerken naar een cursus over werken zonder papieren in het Wereldhuis, naar een PAO Ondernemerscursus of naar PAO activiteiten in de Ambassade in het Blauwe Huis.



Gezamenlijke lunch na afsluiting van een praktijkleertraject

## Nederlandse les

Gebrek aan kennis van de Nederlandse taal en cultuur kan een enorme barrière vormen voor deelname aan de Nederlandse samenleving. Daarom verzorgt het ASKV lessen Nederlands als Tweede Taal voor eigen cliënten en andere ongedocumenteerden. Dit is van groot belang: het bevordert hun zelfredzaamheid, doorbreekt isolement, vergroot het zelfvertrouwen en bevordert hun deelname aan de samenleving.

De cursussen gaan twee keer per jaar van start en zijn twee avonden per week. Een coördinator zorgt voor materiaal, huur lokalen, contact met het ASKV, begeleiding docenten en valt in als een docent verhinderd is. De docenten – zeven in totaal – houden de aanwezigheid bij. Als cursisten meer dan een keer niet aanwezig zijn, neemt de coördinator contact op. Dit helpt de cursisten regelmaat in hun leven te krijgen, bovendien weten ze dat hun aanwezigheid wordt opgemerkt en gewaardeerd. Voor mensen die vaak 'onzichtbaar' door het leven moeten gaan is dat een enorme stimulans.

In de eerste helft van 2019 hebben **39** cursisten de lessen gevolgd, in drie groepen van verschillende niveaus: A0, A0-A1 en A1. 36 deelnemers (92%) waren cliënt van het ASKV/Steunpunt Vluchtelingen. In de tweede helft van 2019 volgden **29** mensen de cursussen, waarvan 26 cliënt zijn van het ASKV/Steunpunt Vluchtelingen (90%). Hier zit enige overlap in: 13 personen stroomden door van een cursus uit de eerste helft van het jaar.

In de leermethode komen alle vier taalaspecten aan bod: lezen, luisteren, spreken en schrijven. Na afloop wordt een examen A1 afgenomen, dat gelijkwaardig is aan dat op Europees niveau. Aan het eind van het cursusjaar reiken we geslaagde cursisten een certificaat uit. Omdat wij geen gecertificeerd instituut zijn, hebben deze certificaten schijnbaar alleen emotionele waarde, maar het is gebleken dat men sneller door het basisoniveau gaat bij het 'echte' inburgeringsproces. Ook zongen we regelmatig Nederlandse liedjes in Paradiso, zowel voor de docenten als cursisten.

# Human being

*I am afraid to die in a strange place  
In a strange street  
my family can't pronounce the name of the place correctly  
If they told you an asylum seeker died  
in the AZC; in the room B114  
Don't panic!  
Pronounce the name correctly!  
I lived my life as a refugee  
And now I became an asylum seeker  
no difference...  
It's a matter of names  
They call us names  
Asylum seekers  
Refugees  
Workers  
Strangers  
Outsiders  
Newcomers  
And Stateless*

*You can call us stateless  
but you can't call us country less or landless  
No one is born without a country, or  
Without a land  
We didn't come from the outside space  
From Mars or Neptune  
we didn't fall down by mistake  
from the milky way  
We were born on a land  
like plants, we grew up  
Like creatures we survived  
Eating  
Sleeping  
Studying  
Singing  
Dancing  
Having sex  
Having children  
We walk on two just like you  
So call us whatever you want  
We will remain HUMAN BEING*

– Randa Awad

## Project Staatloosheid

### Werkwijze

Wereldwijd zijn er meer dan 15 miljoen mensen die geen nationaliteit hebben en dus staatloos zijn. Staatlozen worden door geen enkel land ter wereld als burger erkend en kunnen daarom geen beroep doen op de bescherming van een overheid. Het is niet bekend hoeveel staatlozen zich in Nederland bevinden, omdat Nederland niet beschikt over een vaststellingsprocedure. Cijfers van geregistreerde staatlozen wisselen van 2.000 tot 12.800 (per 1 januari 2019), terwijl er rond de 50.000 personen geregistreerd staan als 'nationaliteit onbekend', onder wie zich naar verwachting ook staatlozen bevinden.

Het ASKV is in 2016 in samenwerking met het European Network on Statelessness (ENS) gestart met het project voor het verbeteren van de situatie van staatlozen. Dit doen we door middel van (dossier)onderzoek, strategisch procederen, opbouw van jurisprudentie en actieve beleidsbeïnvloeding via lobby. Deze activiteiten worden uitgevoerd in samenwerking met de partnerorganisaties van het staatloosheidsproject. Alle activiteiten en producten zijn te vinden op [askv.nl/staatloosheid](https://askv.nl/staatloosheid).



ASKV bij demonstratie tegen racisme



In 2019 heeft het ASKV **14** staatloze cliënten in begeleiding gehad, van wie er **3** in 2019 een verblijfsvergunning hebben gekregen. Daarnaast gaven we advies aan staatlozen of hun begeleiders in het AZC. Op 4 juni organiseerden we in Tivoli Vredenburg mede de Dag van de Nationaliteit, waarbij we stilstonden wat het betekent om wel of juist niet een nationaliteit te hebben. Een aantal staatlozen vertelde hoe hun leven eruit ziet en fotografe Anoeke Steketee (NL) vertelde over haar fotoserie State of Being. De avond werd kracht bijgezet met *spoken word* en muziek.

Diezelfde dag organiseerde het ASKV een juridische workshop over staatloosheid. Het ASKV was in 2019 tevens actief op de staatloosheid lobby en bracht staatlozen in de media. Zo startten we in november een petitie tegen staatloosheid in Nederland, in samenwerking met UNHCR Nederland en het Institute on Statelessness & Inclusion.



# Organisatie en financieel overzicht

## Politieke activiteiten en campagnes

Het ASKV heeft, zoals toegelicht in het strategisch plan, de contacten met lokale en landelijke politici in 2019 aangehaald. We hebben gemeenteraadsleden uitgenodigd om in gesprek te gaan. Dit leidde tot onder andere werkbezoeken van de Amsterdamse fracties van CDA en GroenLinks en van ambtenaren van de gemeente Amsterdam en het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Waar mogelijk nodigden we hierbij ook cliënten uit om hun verhaal te vertellen. Zo willen we meer begrip kweken voor de positie van ongedocumenteerden en het belang van goede opvang en begeleiding duidelijk maken.

### Dakloze ongedocumenteerden

Op 1 april eindigde de winteropvang en stond een groot aantal dakloze ongedocumenteerden op straat. Zij werden begeleid door onder andere Wereldhuis en Code Rood. Diverse kerken stelden hun deuren open om te zorgen dat deze groep mensen niet op straat hoefde te slapen.

Een ruime week later organiseerde het ASKV een talkshow, samen met het Code Rood Netwerk: Amsterdam City Rights, Wereldhuis, Stap Verder en diverse stadskerken. In de talkshow gingen de ongedocumenteerden in gesprek met gemeenteraadsleden en beleidsmakers.



'Kille nachten': kerken vangen 60 ongedocumenteerden op die op straat kwamen te staan na sluiting van de gemeentelijke winteropvang



Journaliste Eva Hoeke neemt de ongedocumenteerde Selam mee naar huis in het kader van de AmsterDak!-campagne

Dakloosheid onder ongedocumenteerden leidt tot schrijnende situaties. Samen met het Wereldhuis, Artikel 8EVRM, Vrouwen tegen uitzetting en Amsterdam City Rights startten we dinsdag 15 oktober de campagne 'AmsterDak!'. We riepen Amsterdammers op om te zorgen voor onderdak en om hun ideeën hierover te delen. Onder leiding van Chris Keulemans gaven organisaties, hulpverleners, ongedocumenteerden en anderen hun visie en bedachten zij oplossingen. Eva Hoeke en Joost Prinsen namen daarnaast ook een ongedocumenteerde mee naar huis.

### Kerstuitsmijter

Dankzij de inzet van een vrijwilliger konden we het jaar spetterend afsluiten. Deze vrouw verzamelde grote hoeveelheden shampoo, deodorant, douchegel, tandpasta, handschoenen, mutsen, sjaals en chocoladerepen en stelde daarvan meer dan 100 kerstpakketten samen voor de cliënten van ASKV. Zij konden deze pakketten afhalen op het kantoor van ASKV, dat voor de gelegenheid helemaal in kerstsfeer was ingericht. Ook was er bijpassende muziek, versiering en eten en drinken. Een fantastisch einde van een heel bijzonder jaar.

In 1987 werden het **Amsterdams Solidariteits Komitee Vluchtelingen (ASKV)** en het **Steunpunt Vluchtelingen de Pijp** opgericht, naar aanleiding van de verharding van het asielbeleid. In 1989 fuseerden deze organisaties en gingen zij samen verder als **ASKV/Steunpunt Vluchtelingen**.



Chris Keulemans en Joost Prinsen maken kennis met een ongedocumenteerde deelnemer aan AmsterDak!

## Bestuur

Het ASKV kent een Algemeen Bestuur met een controlerende functie. Daarnaast is het bestuur beschikkend voor wat betreft het aangaan van arbeidsrelaties. Vier keer per jaar (en bij bijzondere omstandigheden vaker) komt het bestuur samen om belangrijke ontwikkelingen te volgen, bij te sturen waar nodig en toezicht te houden op de financiën. Alle bestuursleden van het ASKV werken onbezoldigd.

Het bestuur van het ASKV/Steunpunt Vluchtelingen bestond in 2019 uit:

- **Frank van Haren**, voorzitter (asieladvocaat)
- **Esther de Haan**, penningmeester (onderzoeker)
- **Katrien de Klein**, secretaris (journalist, redacteur)
- **Judith Sargentini**, lid (voormalig lid Europees Parlement)

## Organisatie

Bij het ASKV werken betrokken mensen, van wie velen zich op vrijwillige basis inzetten. Om continuïteit en professionaliteit te waarborgen heeft het ASKV eveneens een aantal betaalde medewerkers aangesteld, waarvan de meerderheid in deeltijd.

In 2019 waren ruim **18** vrijwilligers en stagiaires actief, plus een team van vrijwillige buddy's en taaldocenten. Daarnaast had het ASKV op 31 december 2019 **28** betaalde werknemers en **1** medewerker via de ID-regeling in dienst. Voor de medewerkers is de CAO Welzijn & Maatschappelijke dienstverlening van toepassing.



Algemeen Coördinator Anne van Schaik in het panel bij HART boven HARD, manifestatie voor verbindingen tegen polarisatie

# Winst- en verliesrekening 2019

|                                            | 2019           | 2018         |
|--------------------------------------------|----------------|--------------|
| <b>Baten</b>                               |                |              |
| Inkomsten kantoor & organisatie            | 63.908         | 84.224       |
| Inkomsten projecten                        |                |              |
| - Bijdrage overheden                       | 1.319.449      | 859.713      |
| - Subsidies particuliere fondsen           | 442.906        | 407.292      |
| - Giften en overige bijdragen              | 38.478         | 16.231       |
|                                            |                |              |
| Som van de baten                           | 1.864.741      | 1.367.460    |
| <b>Lasten</b>                              |                |              |
| Personeelslasten                           | 1.025.992      | 713.826      |
| Organisatie/kantoor/publiciteit            | 74.169         | 68.023       |
| Projectlasten                              |                |              |
| - Hulpverlening                            | 197.801        | 161.412      |
| - Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden | 444.912        | 310.624      |
| - Project Activiteiten Ongedocumenteerden  | 119.267        | 96.372       |
| - Nederlandse les                          | 14.057         | 14.078       |
|                                            |                |              |
| Som van de lasten                          | 1.876.198      | 1.364.335    |
|                                            |                |              |
| <b>Saldo activiteiten</b>                  | <b>-11.457</b> | <b>3.125</b> |





# Colofon

Het ASKV biedt al bijna 35 jaar zowel juridische als maatschappelijke hulpverlening aan ongedocumenteerden. Het juridisch team staat afgewezen asielzoekers bij die nog mogelijkheden hebben voor legaal verblijf in Nederland. Terwijl een oplossing wordt gezocht, ondersteunt het maatschappelijk team hen bij het opbouwen van een menswaardig bestaan via leefgeld, huisvesting, dagbesteding, of (doorverwijzing naar) medische zorg. Naast hulpverlening en huisvesting werkt het ASKV aan een structurele verbetering van hun positie door campagnes, onderzoek en lobby. Ook signaleert het ASKV landelijke trends en problemen, en brengt deze waar nodig onder de aandacht.

ASKV/Steunpunt Vluchtelingen  
Frederik Hendrikstraat 111-C  
1052 HN Amsterdam

www.askv.nl  
tel: 020 - 627 2408  
info@askv.nl  
facebook.com/ASKV.Steunpunt.Vluchtelingen  
@askv\_tweet

Fotografie: Bas Baltus  
Tekst: medewerkers ASKV/Steunpunt Vluchtelingen  
Redactie: Anne van Schaik  
Eindredactie: Tia Lückert  
Vormgeving: Martijn Scheutjens

Amsterdam, juni 2020

Met dank aan alle donateurs, instanties en fondsen die het ASKV financieel ondersteunen



Migratie in beweging



Europese Unie  
het fonds voor asiel, migratie en  
integratie



European  
Network on  
Statelessness

